

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľubora Šeba a sudkýň JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Edity Bakošovej, v právnej veci žalobcov **1/ F. F.F.**, zastúpeného JUDr. H. K., **2/ Ing. A. P.**, **3/ D. K.**, **4/ J. B.**, proti žalovaným **1/ G. V.F.P.**, **2/ A. V.F.K.**, o **zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp.zn. 2 C 105/2005, o dovolaní žalobcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 23. novembra 2010 sp.zn. 6 Co 161/2009 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcu 1/ **z a m i e t a**.

Žalovaným 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom z 9. marca 2009 č.k. 2 C 105/2005-149 zastavil konanie v časti zrušenia podielového spoluvlastníctva účastníkov konania k parcele č. x vo výmere xm², zastavané plochy a nádvoria, vedenej na LV č. x, v katastrálnom území V. F.. Zrušil podielové spoluvlastníctvo účastníkov konania k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. x, katastrálne územie V. F., obec V. F., okres G., a to k pozemku parc. č. x o výmere x m², zastavané plochy a nádvoria a prikázal do výlučného vlastníctva žalobcu 1/ podľa znaleckého posudku znalca z odboru geodézia a kartografia, geodézia a fotogrametria a k tomu

pripojenému geometrickému plánu, a to parcelu č. x, č. x a č. x (s presnou špecifikáciou výmer a druhu pozemku). Do podielového spoluvlastníctva (taktiež podľa znaleckého posudku a k nemu pripojeného geometrického plánu) prikázal parcely č. x (s presnou špecifikáciou výmer a druhu pozemku), žalobkyni 2/ v podiele 4/189, žalobkyni 3/ v podiele 4/189, žalobcovi 4/ v podiele 4/189, žalovanej 1/ v podiele 4/63 a žalovanej 2/ v podiele 9/21. Zriadil vecné bremeno, ktoré spočíva v povinnosti žalobcu 1/ strpieť právo prechodu cez pozemok parc. č. x v celom rozsahu v prospech vlastníkov parc. č. x. Žalovaným 1/, 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ trovy konania vo výške 988,77 € na (bližšie nešpecifikovaný) účet jeho právnej zástupkyne do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, Ďalej im uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu preddavkované trovy štátu, každej po 342,46 € a taktiež na účet súdu súdny poplatok za zriadenie vecného bremena vo výške 99,50 €, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcom 2/ až 4/ nepriznal právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie o zastavení konania odôvodnil čiastočným späťvzatím žaloby. V časti vyhovenia žalobe svoje rozhodnutie oprel o ustanovenia § 142 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka a odôvodnil ho tým, že žalobca ohľadne zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva medzi žalobcom 1/ a žalovaným 1/, 2/ bola kategoricky odmietnutá. Podľa záverov súdom ustanoveného znalca, ktoré súd prvého stupňa akceptoval, reálna deľba parcely x je možná, ale s určitými obmedzeniami, a to zriadením vecného bremena, zabezpečením prístupu k hospodárskym budovám, ktoré užíva žalovaná 2/, a to právo prechodu cez pozemok parc. č. x v celom rozsahu v prospech vlastníkov pozemku parc. č. x. Po zrušení spoluvlastníctva účastníkov prikázal potom do výlučného vlastníctva žalobcu 1/ a do podielového spoluvlastníctva všetkých účastníkov nehnuteľnosti tak, ako je uvedené už vyššie a zriadil vecné bremeno v zmysle záverov znaleckého posudku. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalovanej 2/ a žalobcu 1/ rozsudkom z 23. novembra 2010 sp.zn. 6 Co 161/2009 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva a zriadenie vecného bremena zamietol. Zrušil prvostupňový rozsudok vo výroku o náhrade trov konania vo vzťahu medzi účastníkmi konania a štátu a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že ustanovenia § 142 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka obsahujú záväzný postup súdu pri rozhodovaní o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva s tým, že v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva pri jeho reálnom rozdelení súd môže svojim rozhodnutím zriadiť vecné

bremeno (§ 142 ods. 3 Občianskeho zákonníka). Účastníkmi konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k veci, ako aj o zriadenie vecného bremena, musia byť všetci spoluvlastníci nehnuteľnosti, lebo rozsudok zaväzuje len účastníkov konania (§ 159 ods. 2 O.s.p.). Ide o tzv. nútené nerozlučné spoločenstvo podľa § 91 ods. 2 O.s.p. všetkých spoluvlastníkov. Pokiaľ sa konania nezúčastnia všetci nerozluční spoluvlastníci, súd nemôže žalobe vyhovieť. Nakoľko po doplnení dokazovania na odvolacom pojednávaní listom vlastníctva č. 361 katastrálne územie V. F. bolo potvrdené, že na parcele č. 250/2 zastavané plochy a nádvoría je podielové spoluvlastníctvo žalobcu 1/ v 2/3 a jeho syna K. F. v podiele 1/3, ktorý ale nebol účastníkom konania, pričom vzhľadom na znenie § 216 ods. 1 O.s.p. v odvolacom konaní nebolo možné akceptovať návrh žalobcu 1/ na postup odvolacieho súdu podľa § 92 ods. 1 a 4 O.s.p., nebolo možné žalobe vyhovieť pre nedostatok vecnej legitímácie vyplývajúcej z hmotného práva.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca 1/ dovolanie, navrhol ho spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť na nové konanie. V dôvodoch dovolania vytkol odvolaciemu súdu, že napadnutým rozhodnutím nepriamo obmedzil právo spoluvlastníka na nakladanie s nehnuteľnosťou. Za pochybenie prvostupňového súdu označil to, že sa nepridržel žalobného návrhu a spôsobu delenia nehnuteľnosti ako ho navrhol žalobca 1/, ale rozhodol na základe znaleckého posudku iným spôsobom, v dôsledku čoho došlo k opomenutiu ďalšieho spoluvlastníka – syna žalobcu 1/ - účastníka, ktorý mal byť pri takomto delení nehnuteľnosti do konania prizvaný a tým rozšírený aj počet účastníkov konania. Podľa názoru dovolateľa mal odvolací súd takéto rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť.

Žalobcovia 2/ až 4/ a žalovaní 1/, 2/ sa k dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243 ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu 1/ nie je dôvodné.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody pritom neposudzuje len podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta prvá) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Dovolateľ však žiadnu z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. nenamietal a je existencia v dovolacom konaní nevyšla najavo.

Z obsahu dovolania vyplýva námietka dovolateľa, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. K nesprávne právnemu posúdeniu veci dochádza vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Účastníkmi konania sú navrhovateľ (žalobca) a odporca (žalovaný) alebo tí, ktorých zákon za účastníkov označuje (§ 90 O.s.p.).

Podľa § 91 ods. 2 O.s.p. ak však ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, platia úkony jedného z nich i pre ostatných. Na zmenu návrhu na jeho späťvzatie, na uznanie alebo vzdanie sa nároku a na uzavretie zmieru je však potrebný súhlas všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane.

Na návrh účastníka môže súd pripustiť, aby do konania vstúpil ďalší účastník. Súhlas toho, kto má takto do konania vstúpiť, je potrebný, ak má vystupovať na strane navrhovateľa (§ 92 ods. 1 O.s.p.).

Ustanovenia § 92 ods. 1 a 4, § 97 a 98 pre odvolacie konanie neplatia (§ 216 ods. 1 O.s.p.).

Ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vyporiadanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výtazok rozdelí podľa podielov (§ 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Pri zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva rozdelením veci môže súd zriadiť vecné bremeno k novovzniknutej nehnuteľnosti v prospech vlastníka inej novovzniknutej nehnuteľnosti. Zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva nemôže byť na ujmu osobám, ktorým patria práva viaznúce na nehnuteľnosti (§ 142 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

V preskúmvanej veci je predmetom konania zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Vychádzajúc z cit. ustanovení tak Občianskeho zákonníka, ako i Občianskeho súdneho poriadku, ktorýkoľvek spoluvlastník môže kedykoľvek požiadať súd o zrušenie spoluvlastníctva a o jeho vyporiadanie, ak nedôjde k dohode medzi spoluvlastníkmi. Súdne konanie začína len na návrh /ktoréhokoľvek/ spoluvlastníka (bez ohľadu na výšku jeho spoluvlastníckeho podielu). Súd, ktorý je povinný postupovať podľa zákonom ustanoveného poradia (§ 142 ods. 1 Občianskeho zákonníka) však nie je viazaný návrhmi ani vzájomnými návrhmi účastníkov konania, pokiaľ ide o formu vyporiadania podielového spoluvlastníctva v zmysle zásady vyplývajúcej z ustanovenia § 153 ods. 2 O.s.p. (avšak ani takéto návrhy nemožno v konaní nechať bez povšimnutia). V konaní o zrušení spoluvlastníctva a vykonaní vyporiadania je jeho predmetom vždy celá vec patriaca do podielového spoluvlastníctva a vyriešenie všetkých právnych vzťahov spoluvlastníkov (alebo jedného z nich) k tejto veci. Účastníkmi konania o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva k veci (ako to uviedol aj odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia) musia

byť všetci spoluvlastníci, lebo právoplatný výrok súdu zaväzuje len účastníkov konania (§ 159 ods. 2 O.s.p.). Ide o tzv. nútené nerozlučné procesné spoločenstvo (§ 91 ods. 2 O.s.p.) všetkých spoluvlastníkov. Pokiaľ sa na konaní nezúčastnia všetci nerozluční spoločníci, súd nemôže návrhu vyhovieť pre nedostatok vecnej legitímácie vyplývajúcej z hmotného práva.

Na základe uvedeného, pokiaľ teda v danom prípade pri zrušení a vyporiadaní spoluvlastníctva rozdelením veci došlo aj k zriadeniu vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu cez pozemok parc. č. x v celom rozsahu, ktorého spoluvlastníkom v podiele 1/3 je aj syn žalobcu 1/ (K. F.) v prospech vlastníkov pozemkov parc. č. x, pričom syn žalobcu 1/ nebol účastníkom konania, berúc do úvahy, že povinnosť súdu postarať sa o to, aby okruh účastníkov bol úplný, je viazaná na poučovaciu povinnosť iba v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu (o ktorý prípad v preskúmvanej veci nejde), a vzhľadom na znenie § 216 ods. 1 O.s.p. návrhu na postup súdu v zmysle ustanovenia § 92 ods. 1 O.s.p., ako sa toho domáhal žalobca 1/ v štádiu až odvolacieho konania nebolo možné vyhovieť, správne odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu zamietol z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie vyplývajúcej z hmotného práva.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného 1/ zamietol (§ 243 ods. 1 O.s.p.).

V dovolacom konaní úspešným žalovaným 1/, 2/ vzniklo právo na náhradu trov konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaní 1/, 2/ si však náhradu týchto trov neuplatnili, preto im náhrada trov dovolacieho konania priznaná nebola.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. novembra 2011

JUDr. Ľubor Šebo, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová